

10-14 Yaş Grubu Ergenlerde Oyunsallık ile Yalnızlık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Gürcan Alp CİCİOĞLU*¹

Muhsin HAZAR²

¹Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, ANKARA

²Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, ANKARA

 DOI: 10.31680/gaunjss.1400184

Orijinal Makale / Original Article

Geliş Tarihi / Received: 04.11.2023

Kabul Tarihi / Accepted: 12.12.2023

Yayın Tarihi / Published: 26.12.2023

Öz

Bu araştırmada 10-14 yaş grubu ergenlerde oyunsallık ile yalnızlık arasındaki ilişkinin incelenmesi ve çeşitli değişkenlere göre farklılık gösterme düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 59 erkek ve 54 kadın katılımcı olmak üzere toplam 113 katılımcı katılmıştır. Verilerin toplanmasında Hazar'ın 2014 yılında geliştirdiği 27 madde ve 5 alt boyuttan oluşan "10-14 Yaş Çocuklarda Oyunsallık Ölçeği" ve Yıldız ile Duy tarafından 2014 yılında Türkçeye uyarlanan ve 7 maddeden oluşan UCLA Yalnızlık Ölçeği Kısa Formu kullanılmıştır. Normal dağılım gösteren verilerin analizinde betimleyici istatistiklerden, bağımsız örneklem T-testi, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı (r) ve regresyon analizinden yararlanılmıştır. Araştırma bulguları katılımcıların oyunsallık düzeylerinin orta, yalnızlık düzeylerinin ise düşük olduğunu göstermektedir. Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre oyunsallık alt boyutlarında anlamlı farklılıklar tespit edilmiş ancak yalnızlık ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılıklar tespit edilememiştir. Araştırmanın sonucunda ise: 10-14 yaş grubu ergenlerde oyunsallık ile yalnızlık arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü zayıf ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Oyunsallık, Yalnızlık, Ergen

Investigation of The Relationship Between Playfulness and Loneliness In 10-14 Years Old Adolescents

Abstract

In this study, it was aimed to examine the relationship between playfulness and loneliness in adolescents aged 10-14 and to determine the levels of difference according to various variables. The study involved a total of 113 participants, including 59 males and 54 females. In the collection of the data, the "Playfulness Scale in Children Aged 10-14", which consists of 27 items and 5 sub-dimensions developed by Hazar in 2014, and the short form of UCLA Loneliness Scale, which was adapted to Turkish by Yıldız and Duy in 2014 and consists of 7 items, were used. Descriptive statistics, independent sample T-test, Pearson product moment correlation coefficient (r) and regression analysis were used in the analysis of normal distributed data. Research findings show that the playfulness levels of the participants are moderate and the loneliness levels are low. Significant differences were found in participants' sub-dimensions of playfulness based on gender, while no meaningful distinctions were found between loneliness and gender variables. As a result of the research: Statistically significant, negatively weak relationship was determined between playfulness and loneliness in adolescents aged 10-14.

Keywords: Playfulness, Loneliness, Adolescent

Giriş

Oyun, çocuklardan yetişkinlere her yaş grubundan bireyin farklı beklentilerini karşılayan bir unsur olarak insanlık tarihinde yer almaktadır. Dijital oyunların aksine canlı oyunlarda, oyuncu sayısı az olsa bile oyuncular arasında sosyal bir ilişki söz konusudur. Lieberman'a göre oyunun özelliklerinden biri olan sosyallik; "oyunda yardımlaşma, paylaşma, sürükleyicilik ve diğer insanlara gösterdiği yakınlık gibi bireyin oyun arkadaşları ile kurduğu ilişkilerin tümünü kapsamaktadır" (Barnett, 1991'den aktaran Hazar, 2017, s. 12). Oyunsallık, oyuna ait olma anlamı taşır. İsimlere "ilgili olma, bağlı olma, ait olma" kavramları katan "-sal" ekinin eklenmesiyle "oyun-sal" kelimesi oyunla ilgili veya oyuna ait anlamına gelir. İsme ya da sığata "nitelik, özellik" kavramları katan -lık ekinin eklenmesiyle de kavram genelleştirilir ve nitelik kazandırılmış olur (Temir, 1999, aktaran Hazar, 2014; Zülfikar, 1991, aktaran Hazar, 2014). Bu çalışmada "oyunsallık" kavramı fiziksel aktivite içeren oyunları oynamaya yönelik tutumları tanımlamak için kullanılmıştır. Yalnızlık, "bireyin sosyal ilişkiler ağının niceliksel veya niteliksel olarak önemli bir şekilde yetersiz olması durumunda ortaya çıkan, hoş olmayan deneyim" olarak tanımlanmaktadır (Perlman ve Peplau, 1981). Weiss (1973, 1974'ten aktaran Russell ve diğerleri, 1984)'e göre duygusal yalnızlık ve sosyal yalnızlık olarak iki tür yalnızlıktan söz edilebilir. Duygusal yalnızlık, başka bir kişiyle samimi, yakın bir bağın eksikliği sonucu ortaya çıkarken sosyal yalnızlık ise kişinin ortak ilgi alanlarını ve etkinlikleri paylaşan, kaliteli arkadaşlıkların olduğu bir sosyal ilişkiler ağının eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Bu noktada teknolojik cihazlar üzerinden çevrimiçi ortamlarda rastgele oluşturulmuş, arkadaşlık ve samimiyet gibi kavramlardan uzak sosyal ilişkilerin yalnızlık duygusu üzerinde olumlu bir etkisinin olmayacağı düşünülebilir. Hartog (1980'den aktaran Kılınç ve Sevim, 2005)'a göre gelişim dönemleri içerisinde ergenlik dönemi, yalnızlık kavramından en fazla söz edilen gelişim periyodudur. Rehberlik etmenin önemli olduğu çalkantılı bir dönemdir (Yeşilyaprak, 2018: 42). Bu çalışmada 10-14 yaş grubu ergenlerin oyunsallık ile yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenerek oyunsallığın sosyalleşme üzerindeki etkisi ile yalnızlık arasında negatif bir ilişkinin olup olmadığının tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Nicel yöntemle hazırlanmış, ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır. Karasar (2012: 81)'a göre "ilişkisel tarama modeli iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve düzeyini belirlemeyi amaçlamaktadır".

Evren ve Örneklem

10-14 yaş grubu ergenler tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiş, araştırmaya MBA Okulları ve BİLSET Okullarından toplamda 113 öğrenci katılmıştır. Araştırmada yer alan katılımcılara dair demografik özellikler tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Çalışma grubuna yönelik yüzde ve frekans dağılımları

	Değişken	N=(113)	
		F	%
Cinsiyet	Erkek	59	52.2
	Kadın	54	47.8
Sınıf	4	20	17.7
	5	30	26.6
	6	17	15
	7	25	22.1
	8	10	8.9
	9	11	9.7
	10	31	27.4
Yaş	11	24	21.3
	12	27	23.9
	13	13	11.5
	14	18	15.9
Okul	MBA Okulları	77	68.1
	BİLSET Okulları	36	31.9
Oyunsallık düzeyi	Çok zayıf	2	1.8
	Zayıf	7	6.2
	Orta	45	39.8
	İyi	51	45.1
	Çok iyi	8	7.1

Katılımcıların çoğunluğunun erkek katılımcılardan (%52.2) oluştuğu ve ek olarak çoğunluğun 5. sınıf öğrencisi (%26.6) olduğu gözlemlenmektedir. Yaşları 10 ila 14 arasında değişen katılımcıların çoğunlukla 10 yaş grubunda olduğu belirlenmiştir (%27.4). MBA okullarına giden öğrencilerin çoğunlukta olduğu (%68.1) saptanmıştır.

Verilerin Toplanması

Veriler cinsiyet, yaş, sınıf, okul gibi soruların yer aldığı demografik bilgi formunun yanı sıra Oyunsallık Ölçeği ve UCLA Yalnızlık Ölçeği Kısa Formu (UYÖ-KF) ile elde edilmiştir. Yüz yüze veri toplama tekniğinin kullanıldığı veri toplama sürecinde 113 veri araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmada yer alan ölçüm araçlarına dair bilgiler aşağıda yer almaktadır.

10-14 Yaş Çocuklarda Oyunsallık Ölçeği

Hazar (2014) tarafından çocukların fiziksel aktivite gerektiren oyunları oynamaya yönelik tutumlarını belirlemek için geliştiren “10-14 Yaş Çocukların Fiziksel Aktivite İçeren Oyunları Oynamaya Yönelik Tutumları Ölçeği (10-14 Yaş Çocuklarda Oyunsallık)” kullanılmıştır. Ölçek 27 maddeden oluşmaktadır ve beş alt faktörlü bir yapıya sahiptir. Bu alt faktörler; “Oyun Tutkusu”, “Sosyal Uyum”, “Oyun İsteği”, “Kazanma Arzusu” ve “Risk Alma” olarak tanımlanmıştır. Ölçeđin tümü için cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .82 olarak bulunmuştur. Ölçekteki ifadelerin değerlendirilmesinde 5’li likert tipi (1 = Kesinlikle Katılmıyorum, 2 = Katılmıyorum, 3 = Kararsızım, 4 = Katılıyorum, 5 = Kesinlikle Katılıyorum) ölçekten yararlanılmıştır. Ölçekten alınan puanın ortalamasına göre oyunsallık düzeyi “1.00-1.79 Çok zayıf”, “1.80-2.59 Zayıf”, “2.60-3.39 Orta”, “3.40-4.19 İyi” ve “4.20-5.00 Çok iyi” olarak değerlendirilmektedir. Mevcut araştırmada iç tutarlılık katsayısı .86 olarak belirlenmiştir.

UCLA Yalnızlık Ölçeği Kısa Formu (UYÖ-KF)

Ergenlerin yalnızlık düzeylerini belirlemek için UCLA Yalnızlık Ölçeği Kısa Formu kullanılmıştır. Yıldız ve Duy (2014) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçek 7 madde ve tek boyutlu bir yapıya sahiptir. Ölçeđin cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0,74 olarak bulunmuştur. Ölçekteki ifadelerin değerlendirilmesinde 4’lü likert tipi (1 = Hiç, 2 = Nadiren, 3 = Bazen, 4 = Her zaman) ölçekten yararlanılmıştır. Ölçekteki 5. madde ters olarak puanlanmıştır. Ölçekten alınan puanların toplanmasıyla genel yalnızlık puanı elde edilmektedir. Alınan puanların düşüklüğü düşük yalnızlığı ifade ederken, puanların yüksekliği ise yüksek yalnızlık düzeyini işaret etmektedir. Mevcut araştırmada iç tutarlılık katsayısı .77 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Analizi

Katılımcıların demografik özelliklerine yönelik tanımlayıcı istatistiklere Tablo 1’de yer verilmektedir. Verilerin normal dağılım göstermesi sebebiyle analizde bağımsız örneklem T-testi, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı (r) ve regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan analizler SPSS 25 Paket Programı ile gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Tablo 2. Oyunsallık ve yalnızlık aritmetik ortalama, standart sapma değerleri

	N=(113)			
	Min.	Max.	\bar{x}	Ss
Oyunsallık Toplam	1.00	5.00	3.39	.71
Oyun Tutkusu	1.00	5.00	2.79	.95
Sosyal Uyum	1.00	5.00	3.94	.69
Oyun İsteği	1.00	5.00	3.50	.97
Kazanma Arzusu	1.00	5.00	3.54	1.18
Risk Alma	1.00	5.00	2.87	.93
UCLA Yalnızlık Toplam	1.00	4.00	1.80	.65

Oyunsallık düzeyleri incelendiğinde orta düzeyde (3.39 ± 0.71) oyunsallık gösteren katılımcıların, en yüksek alt boyut puanını sosyal uyum alt boyutunda elde ettikleri (3.94 ± 0.69), en düşük alt boyut puanını ise oyun tutkusu alt boyutunda aldıkları (2.79 ± 0.95) belirlenmiştir. Yalnızlık düzeyleri incelendiğinde ise katılımcıların yalnızlık düzeylerinin düşük olduğu (1.80 ± 0.65) belirlenmiştir.

Tablo 3. Oyunsallık ile cinsiyet değişkeni arasındaki bağımsız örneklem t testi sonuçları

	Cinsiyet	n	\bar{x}	ss	t	p
Oyunsallık Toplam	Erkek	59	3.47	.70	1.639	0.104
	Kadın	54	3.30	.72		
Oyun tutkusu	Erkek	59	3.07	.94	3.198	0.002*
	Kadın	54	2.49	.96		
Sosyal uyum	Erkek	59	3.92	.60	-0.233	0.816
	Kadın	54	3.97	.78		
Oyun isteği	Erkek	59	3.56	1.01	0.830	0.409
	Kadın	54	3.45	.93		
Kazanma arzusu	Erkek	59	3.45	1.26	-0.816	0.416
	Kadın	54	3.63	1.10		
Risk alma	Erkek	59	3.05	.96	2.194	0.030*
	Kadın	54	2.67	.90		

*p<0,05

Tablo 3 bulguları, oyun tutkusu ve risk alma alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasındaki istatistiksel olarak anlamlı farklılığın erkeklerin lehine olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. Yalnızlık ile cinsiyet değişkeni arasındaki bağımsız örneklem t testi sonuçları

	Cinsiyet	n	\bar{x}	Ss	t	p
UCLA Yalnızlık	Erkek	59	12.54	4.64	-0.294	0.769
	Kadın	54	12.78	4.60		

*p<0,05

Tablo 4 bulguları, katılımcıların yalnızlık düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşmadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 5. Oyunsallık ve yalnızlık arasındaki pearson korelasyon test sonuçları

	Oyun tutkusu	Sosyal uyum	Oyun isteği	Kazanma arzusu	Risk alma	Oyunsallık Toplam	Ucla Yalnızlık
Oyun tutkusu	1						
Sosyal uyum	.281**	1					
Oyun isteği	.539**	.679**	1				
Kazanma arzusu	-.010	.274**	.149	1			
Risk alma	.609**	.262**	.379**	.091	1		
Oyunsallık Toplam	.763**	.764**	.797**	.365**	.671**	1	
UCLA Yalnızlık	-.062	-.159	-.142	-.108	-.163	-.175*	1

*p<0,05; **p<0,01

Katılımcıların oyunsallık düzeyleri ile yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlendiği tablo 5 bulguları, oyunsallık ölçeği alt boyutları ile yalnızlık düzeyleri arasında negatif yönlü, istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ilişki bulunmadığını göstermektedir (r=-0.062; -0.159; -0.142; -0.108; -0.163). Oyunsallık toplam puanları ile yalnızlık düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü zayıf ilişki belirlenmiştir (r=-0.175). Dolayısıyla oyunsallık alt boyutlarıyla negatif yönlü ilişkisi olan yalnızlık düzeyinin, oyunsallık toplam puanı dışında istatistiksel olarak anlamlı bir tablo çizmediği söylenebilir.

Tablo 6. Oyunsallık dereceleri ile yalnızlık düzeyi arasındaki pearson korelasyon testi sonuçları

	Çok zayıf	Zayıf	Orta	İyi	Çok iyi	UCLA Yalnızlık
Çok zayıf	1					
Zayıf	-.040	1				
Orta	-.123	.206*	1			
İyi	-.138	.230**	-.704**	1		
Çok iyi	-.048	.080	-.244**	-.273**	1	
UCLA Yalnızlık	.091	.040	.048	-.007	-.154	1

*p<0,05; **p<0,01

Tablo 6 bulguları, katılımcıların oyunsallık dereceleri ile yalnızlık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmadığını göstermektedir.

Tablo 7. Oyunsallık ve yalnızlık arasındaki çoklu regresyon analiz sonuçları

	B	Std.Error	β	t	p	Zero-order r	Partial r
(Constant)	3,696	,161		22,964	,000		
UCLA yalnızlık	-.0,161	,084	-0,175	-1,992	,040	-0,175	-0,175
R=0,175	R ² =	0,031					
F _(3,968) =0,049	p<0,00						

Bağımlı değişken: Oyunsallık

Tablo 7'de yer alan Squared Multiple Correlations (R^2) değeri dikkate alındığında, oyunsallığın yalnızlık üzerinde sınırlı etkiye sahip olduğu gözlemlenmektedir ($R^2=0,031$).

Tartışma ve Sonuç

Bulgular, katılımcıların orta düzeyde oyunsallık sergilediklerini (3.39 ± 0.71); en yüksek alt boyut puanını sosyal uyum (3.94 ± 0.69), en düşük alt boyut puanını ise oyun tutkusu alt boyutunda elde ettiklerini (2.79 ± 0.95) göstermektedir. Ayyıldız-Durhan ve diğerleri (2020), katılımcıların oyunsallıklarının yüksek olduğunu; en yüksek alt boyut puanını sosyal uyum, en düşük alt boyut puanını ise oyun tutkusu alt boyutunda aldıklarını belirtmiştir. Hazar ve diğerlerinin (2017) çalışmasında ise katılımcıların oyunsallıklarının iyi olduğu görülmektedir. Oyunsallık ölçeğinin norm grupları dikkate alındığında, katılımcıların almış oldukları toplam puana (3.39 ± 0.71) göre orta düzeyin üst sınırında oldukları görülmektedir. Dolayısıyla bulguların literatürle benzerlikler taşıdığı söylenebilir. Katılımcıların yalnızlıklarının ise düşük (1.80 ± 0.65) olduğu görülmektedir. Erdemir (2022), çalışmasında katılımcıların yalnızlıklarının düşük olduğunu belirtirken, Erkılıç (2021) ise yalnızlık algılarının orta düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Cinsiyet değişkenine göre oyunsallık alt boyutlarından oyun tutkusu ve risk alma alt boyutlarında anlamlı farklılığın erkeklerin lehine olduğu görülmektedir. Bu farklılığın erkeklerin kadınlara göre daha mücadelecı, daha dayanıklı ve daha rekabetçi olmak gibi cinsiyet özelliklerinden kaynaklandığı düşünülebilir. Diğer yandan istatistiksel olarak anlamlı olmasa da erkeklerin toplam oyunsallık puanının, kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir. Literatürdeki bulgularla, çalışmamızın bulguları arasında benzerlikler olduğu saptanmıştır. Ayyıldız-Durhan ve diğerleri (2020), oyun tutkusu ve risk alma alt boyutlarında erkeklerin lehine farklılık olduğunu belirtmiştir. Akarçeşme ve diğerleri (2020), toplam oyunsallık puanıyla birlikte oyun tutkusu alt boyutunun erkeklerde, kadınlara oranla daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Benzer şekilde Hazar ve diğerleri (2017), erkeklerin toplam oyunsallık puanının, kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu ifade etmiştir. Öçalan (2019) ise sosyal uyum dışında kalan tüm alt boyutlar ve toplam oyunsallık için erkeklerin ortalamasının kadınlardan yüksek olduğunu tespit etmiştir. Katılımcıların yalnızlık düzeylerinin ise cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Çobanođlu (2023) ve Erdemir'in (2022), yaptıkları çalışmalarda da benzer şekilde katılımcıların yalnızlıklarının cinsiyete göre farklılaşmadığı görülmektedir. Sonuç

olarak: 10-14 yaş grubu ergenlerde oyunsallık ile yalnızlık arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlayan çalışmamızdaki bulgular, araştırmamızın hipotezini destekler şekilde oyunsallık toplam puanları ile yalnızlık düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü zayıf ilişki ($r=-0.175$) olduğunu göstermektedir. Oyunun, beden eğitimi ve spor etkinlikleriyle (Akıncı, 2007; Öztürk-Karataş, Savaş, Karataş, 2021) benzer şekilde sosyalleşme etkisine sahip olduğu düşünülmektedir. Yapılacak benzer çalışmalarda örneklem sayısının artırılması ve farklı bölgelerde yer alan katılımcılardan oluşan örneklem seçilmesi daha kapsamlı sonuçların ortaya çıkması ve literatüre katkı sağlanması açısından önemlidir.

Kaynaklar

- Akarçeşme, C., Ayyıldız-Durhan, T., Yılmaz, S. H. ve Hazar, M. (2020). 10-14 Yaş grubu takım sporcularının oyunsallık düzeylerinin sedanterlerle karşılaştırılması. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(4), 339-353.
- Akıncı, A. Y. (2007). Ortaöğretim kurumlarında beden eğitimi ve spor etkinliklerinin, sosyalleşme süreci ve şahsiyetin oluşmasında katkısı. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Ayyıldız-Durhan, T., Koçak, A. ve Karaküçük, S. (2020) Herkes için Spor ve Rekreasyon Dergisi, 2 (2), 69-75.
- Çobanođlu, M. (2023). Ortaokul öğrencilerinin dijital oyun bağımlılığı, yalnızlık ve fiziksel aktivite ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi, Kars.
- Erdemir, N. (2022). Ortaokul öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı, yalnızlık ve iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.
- Erkılıç, E. (2021). Ortaokul öğrencilerinin dijital oyun bağımlılığının yalnızlık ve benlik saygısı arasındaki ilişkisi ve dijital oyun bağımlılığının çeşitli demografikler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.
- Hazar, M. (2014) The attitudes of 10-14 years old children against the act of playing games requiring physical activity. *International Journal of Academic Research Part B*, 6(6), 33-39.
- Hazar, M. (2017). *Beden Eğitimi ve Sporda Oyunla Eğitim*. (Altıncı Baskı.) Ankara: 12.
- Hazar, Z., Hazar, K., Gökyürek, B., Hazar, M. ve Çelikkilek, S. (2017). Ortaokul öğrencilerinin oyunsallık, dijital oyun bağımlılığı ve saldırganlık düzeyleri

- arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 14(4), 4320–4332.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi. Kavramlar - İlkeler - Teknikler* (Yirmi Üçüncü Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 81.
- Karataş-Öztürk, E., Savaş, B. Ç., ve Karataş, Ö. (2021). Beden eğitimi, spor ve oyunun sosyalleşme üzerine etkisi. *Kafkas Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-16.
- Kılınç, H. ve Sevim, S. A. (2005). Ergenlerde yalnızlık ve bilişsel çarpıtmalar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38 (2), 67-89.
- Öçalan, Z. (2019). Farklı okullarda öğrenim gören 10-14 yaş grubu öğrencilerin dijital oyun bağımlılığı ve oynusallık düzeylerinin karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Perlman, D., & Peplau, L. A. (1981). Toward a social psychology of loneliness. In S. Duck & R. Gilmour (Eds.), *Personal Relationships. 3: Personal relationships in disorder* (pp. 31-56). London: Academic Press.
- Russell, D., Cutrona, C. E., Rose, J. and Yurko, K. (1984). Social and emotional loneliness: An examination of Weiss's typology of loneliness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 46 (6), 1313-1321.
- Yeşilyaprak, B. (2018). *Eğitim Psikolojisi. Gelişim – Öğrenme – Öğretim* (Yirmi Birinci Baskı). Ankara: Pegem Akademi, 42.
- Yıldız, M. A., & Duy, B. (2014). Adaptation of the Short-form of the UCLA Loneliness Scale (ULS-8) to Turkish for the Adolescents. *Düşünen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 27(3), 194-203.